

Hyvät tietolähteet – uutiskilpailun ydin

Kollegani Tampereelta on kerrannut omalla tavallaan Bodominjärven tuoreimmat tapahtumat viime vuodelta, kun keskusrikospoliisi aloitti uuden esitutinnan hyvin vanhasta kolmoismurhasta. Kertaaminen onkin sinänsä paikallaan, sillä odottavan aika on pitkä; poliisin esitutkinta ei ole tätä kirjoitettaessa (11.1.2005) vieläkään päättynyt, eikä tuloksia ole annettu syyttäjille syyteharkintaa varten.

Aivan objektiivinen Pekka Parantainen ei jutussaan ole. Hän on puolueellisesti arvioinut edustamansa lehden, Aamulehden, uutisoinnin erinomaiseksi, nähnyt Iltalehden tavan takaa voittavan uutiskilpailun Ilta-Sanomia vastaan ja ottanut höysteeksi pelkkiä hajasiteerauksia Helsingin Sanomista. Totuus kuitenkin on – Parantaista itseään siteeraten – että Ilta-Sanomat ja allekirjoittanut ottivat jo varhaisessa vaiheessa johtavan roolin poliisin tutkimusvaiheiden tulkitsijana.

Kieltämättä uutistoimittajien asema ei ole hyvä tilanteessa, jossa yksi ainoa henkilö on julistautunut poliisitutinnan ainoaksi viralliseksi tiedottajaksi – eikä tiedota juuri mitään. Hampaat iveressä toimittajat soittavat vuorotellen tälle tutkinnanjohtajalle eivätkä saa juuri tietoonsa sen kummempia. Tässä vaiheessa turhautuneimmat yleensä luopuvat leikistä, kun taas sitkeimmät rikostoimittajat tehostavat otteitaan.

Parantainen on niin vanha rikosjournalisti, että ihmettelen, miksi hän on jäänyt Näsijärven rannalle ruikuttamaan. Olisi edes useammin matkustanut Bodominjärven rannalle haastattelemaan sinne sankoin joukoin kerääntyneitä uteliaita, vanhoja paikkakuntalaisia tai uudella tavalla asiaan perehtyneitä nuoria. Jo näillä eväillä Parantainen olisi voinut saada jotain perusteltua tietoa ainakin kysyttäväksi kolmoismurhan tutkinnanjohtolta.

Parantaisen kirjoituksessa selvästi harmitellaan sitä, ettei kirjoittaja tiedä, mistä ja kuinka joku toinen journalisti on hankkinut sellaista tietoa, jonka tämä kilpaileva lehti on uskaltanut esittää näyttävästi. Parantainen arvuuttelee ja arvostelee tuntemattomia tietolähteitäni kumoamatta kuitenkaan pääsään-

töisesti niiden tuomia paljastuksia. Ainoastaan hautajutussa hän on oikeassa. Erehdyin kyselemään asiaa henkilöltä, joka ei tiennyt asiasta mitään, vaikka luuli tietävänsä. Iltalehti kysyi puolestaan seuraavana päivänä samaa asiaa oikealta henkilöltä.

• • •

Kirjoittajan ärhentely ei johda hänen toivomaansa lopputulokseen; ainakaan minä en ala tässä kirjoituksessa paljastella monia tietolähteitäni enkä opettamaan Parantaiselle enkä muille, kuinka vaikeassa jutunteossa tulee edetä. Oppi on hankittava ennen kuin ryhtyy asiassa leikkimään tutkivaa journalistia tai jälkikäteen arvostelemaan toisten tekemisiä. Sen voin kuitenkin todeta, ettei ”lähteetöntä” ole se, ettei kirjoittaja paljasta lähteitään. Tällaista esiintyy tavan takaa suomalaisissa tiedotusvälineissä. Vuorotellen aina joku on niskan päällä, Zavidovo-vuodosta alkaen.

Tehtäväni ei ole korjata Parantaisen kirjoitukseen jääneitä virheitä tai epätarkkuuksia. Heitän esimerkiksi vain yhden mittarin, jossa hän on suurpiirteinen. Parantainen näet koettaa arvioida, kuinka paljon kukin lehti on tiettyinä päivinä kirjoittanut Bodomin uusista tapahtumista. Mittarina hän käyttää lehden sivuja, jotka kuitenkin kussakin julkaisussa ovat erikokoisia.

Omassa pitkässä, vuosikymmeniä jo kestäneessä rikosjournalismin harjoittamisessa olen oppinut sen, että aina tulee joku, jolla sillä kertaa on paremmat tiedot kuin itselläsi. Skuuppeja on eri medioissa eri päivinä. Lisäksi uutiskilpailu on haasteellista. Häviäminenkin tekee hyvää, kun tappion ottaa oikealla tavalla vastaan. Hyvään tulokseen pääsee puolestaan ainakin sitkeydellä ja hyvillä suhteilla. Itse luotan Bodominjärven tapahtumista kirjoittamaani sen verran, että olen uskaltanut päätyöni ohessa allekirjoittaa aiheesta kustannussopimuksen kirjafirman kanssa.

Mutta tiedätkö, Herra Arvostelija, kuka surmasi kolme nuorta Bodominjärvellä helluntaina 1960? Jos tiedät, kerro minullekin.

Hannes Markkula on Iltä-Sanomien uutispäällikkö ja rikoskirjailija